

Theodor Herzl (1860-1904)

Theodor Herzl, 1860'ta Budapeşte'de varlıklı bir Yahudi ailede dünyaya geldi. Eğitimi- ni tamamlayıp gazeteci olarak çalışmaya başladığında, Avrupa'da yükselen antisemi- tizme tanık oldu. Özellikle Viyana'daki Neue Freie Presse gazetesinin Paris muhabiri olduğu dönemde yaşadıkları, onu "Yahudi Sorunu"nun köklü bir çözüm gerektirdiğine ikna etti. Herzl, başlangıçta Yahudilerin Avrupa toplumuna entegrasyonuna inanırken, 1894 Dreyfus Olayı'nın kışkırttığı benzeri görülmemiş halk düşmanlığı, asimilasyonun imkânsız olduğunu ve Yahudilerin kendi devletlerine ihtiyaç duyduğunu anlamasına neden oldu. Bu inançla, Herzl 1896'da Der Judenstaat (Yahudi Devleti) adlı broşürü- nü yayımladı. Bu eserde, Yahudi sorununun bir sosyal ya da dini değil, "uygar uluslar tarafından tartışılıp çözülmesi gereken siyasi bir dünya sorunu" olduğunu öne sürdü. Kitabın yayımlanmasından bir yıl sonra, 1897'de Basel'de Birinci Siyonist Kongresi'ni düzenledi. Kongre, "Yahudi halkı için açıkça güvence altına alınmış bir vatan kurma" hedefini belirleyen Basel Programı'nı kabul etti ve Herzl'in başkanı olduğu Dünya Siy- onist Örgütü'nü kurdu. Herzl, bu kongrenin Yahudi devletinin temelini attığına inanıyor- du.

Hayatının geri kalanını siyonist davasına adayan Herzl, fikirlerinin diplomatik olarak tanınması için çalıştı. Almanya, Osmanlı ve İngiltere gibi dönemin büyük devletleriyle görüşmeler yaptı. Osmanlı Sultanı II. Abdülhamid'e borçlarını ödeme karşılığında Filistin'de yerleşim izni teklif etti, ancak bu teklif reddedildi. İngiltere'nin sunduğu Sina Yarımadası veya Uganda teklifleri, siyonist hareket içinde şiddetli muhalefete yol açsa da Herzl ve bazı siyonistler bu fikirlere açıldı. Herzl'in bu eylemleri, siyonist düşüncenin kolonyal yönünü ortaya koymaktadır. Yahudi sorununa çözüm olarak Filistin'i dünya konseyi aracılığıyla edinme amacı, yerel halklarla anlaşmak yerine büyük güçlerin desteğini arayarak Filistin'i borç ödemesi veya koloni teklifleriyle elde etmeye çalışması ve bir heyetin Filistin için "gelin çok güzel ama başkasıyla evli" yorumu, bu topraklara dışarıdan bir yerleşim yeri olarak bakıldığını göstermektedir. Theodor Herzl, vizyonunun gerçekleştiğini göremeden 1904'te 44 yaşında vefat etti. Ancak ölümünden yıllar sonra, 1948'de İsrail Devleti'nin kurulmasıyla siyonist vizyonu gerçek oldu. Herzl, Modern siyonizmin babası olarak anılmaktadır.